

Borgermøde Skalsådal

Onsild Idrætsefterskole, 30. november 2021

Mariagerfjord
Kommune

Randers Kommune

VIBORG
KOMMUNE

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Program

- Projektet LIFE IP Natureman, MUFJO og Lokale Landvindinger
- Landskabets natur- og kulturhistorie
- Inspiration fra lignende process
- Pause
- Fortæl ved bordene
- Opsamling
- Tak for i aften

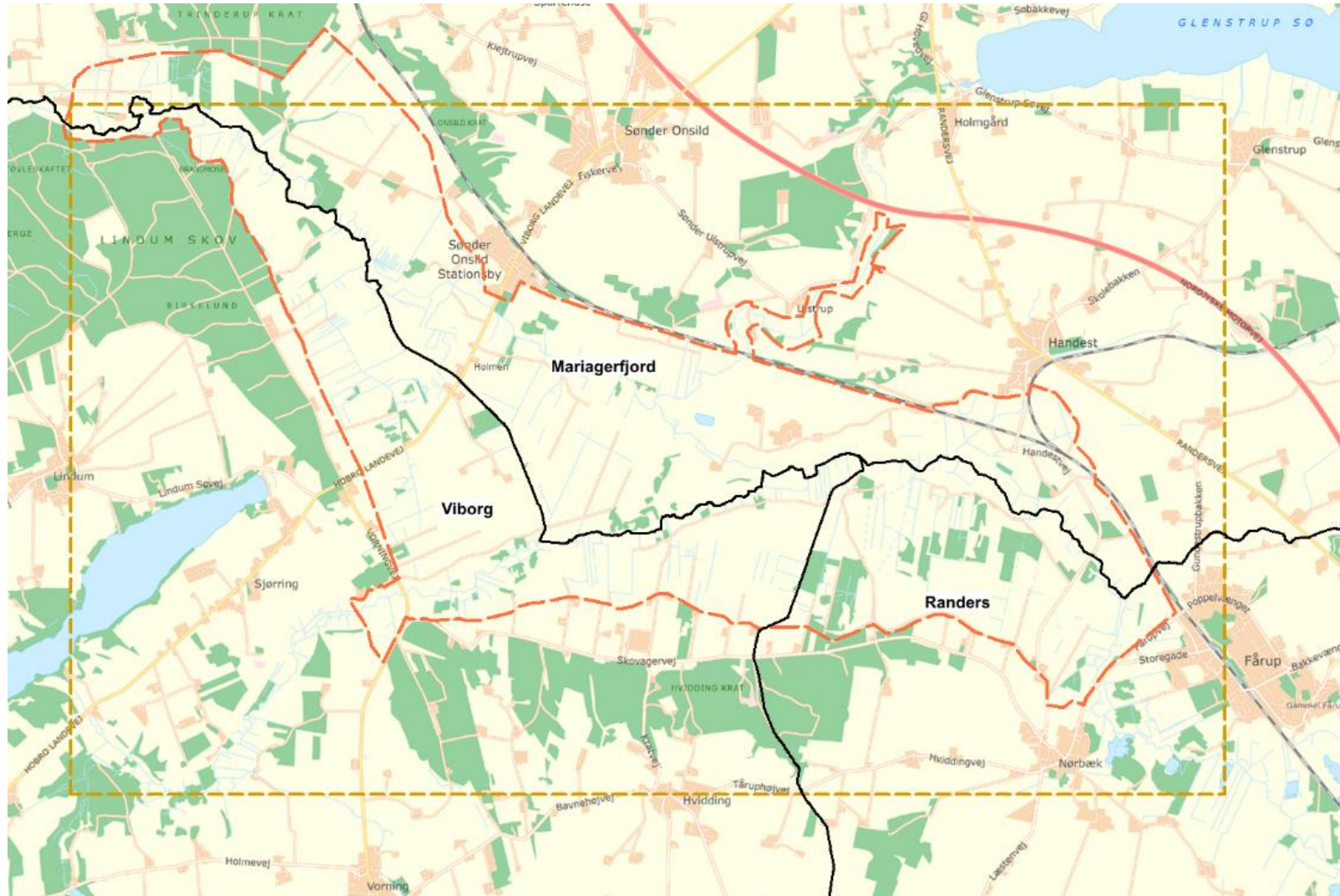
Skalsådalen borgermøde 30. november 2021

LIFE IP NATUREMAN

MUFJO *Skalsådalen*

Info-møder for lodsejerne på Nørbæk Efterskole

INFO-telt – juni 2020

Borgermøde om udviklingsprojekt i Skalsådal

Viborg, Randers og Mariagerfjord kommuner har sammen med Naturstyrelsen Himmerland igangsat et udviklingsprojekt for området i og omkring Skalsådal mellem Nørbæk, Lindum og Sdr. Onsild.

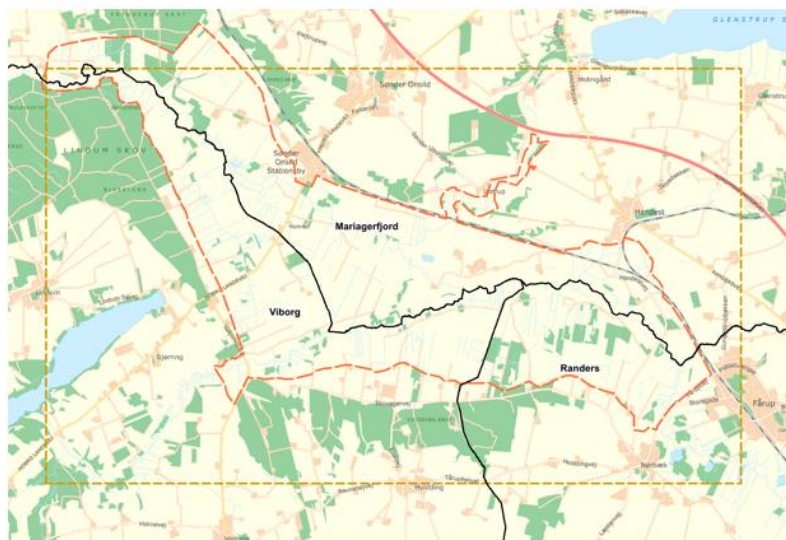
Projektet danner ramme for en bred indsats, der kan tilgodese de forskellige interesser, der er knyttet til området, herunder landbrug, natur, friluftsliv, klima og landdistriktsudvikling i Skalsådal.

Alle interesserede inviteres til borgermøde

Tirsdag d. 30. november 2021 kl. 19.00

i Onsild Idrætsefterskoles multihal (Præstemarken 7, 9500 Hobro)

Hør tankerne bag udviklingsprojektet og del dine ønsker for udviklingen af Skalsådal med os.

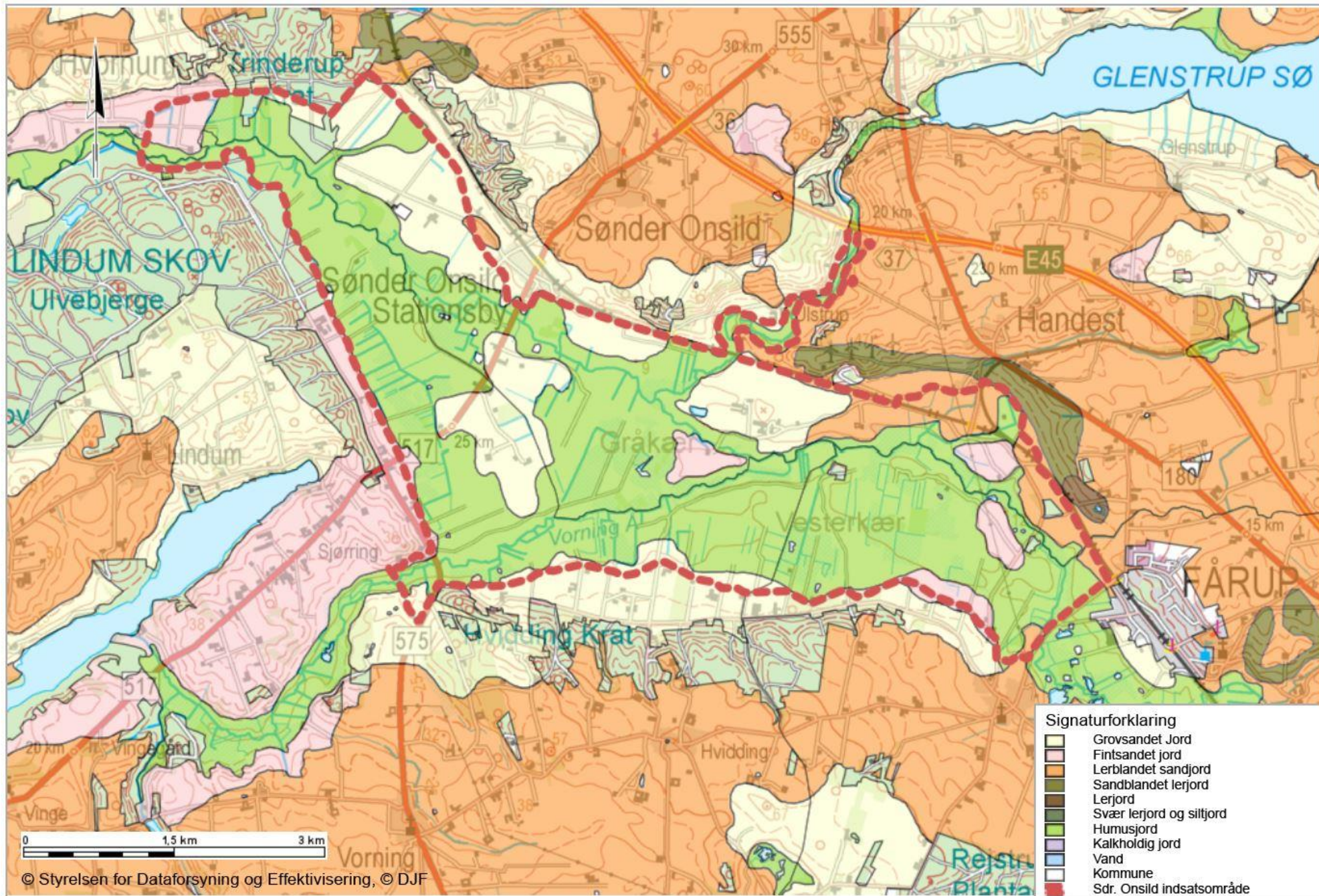
Natur- og kulturhistorie i Skalsådalen

Natur- og kulturhistorie i Skalsådalen

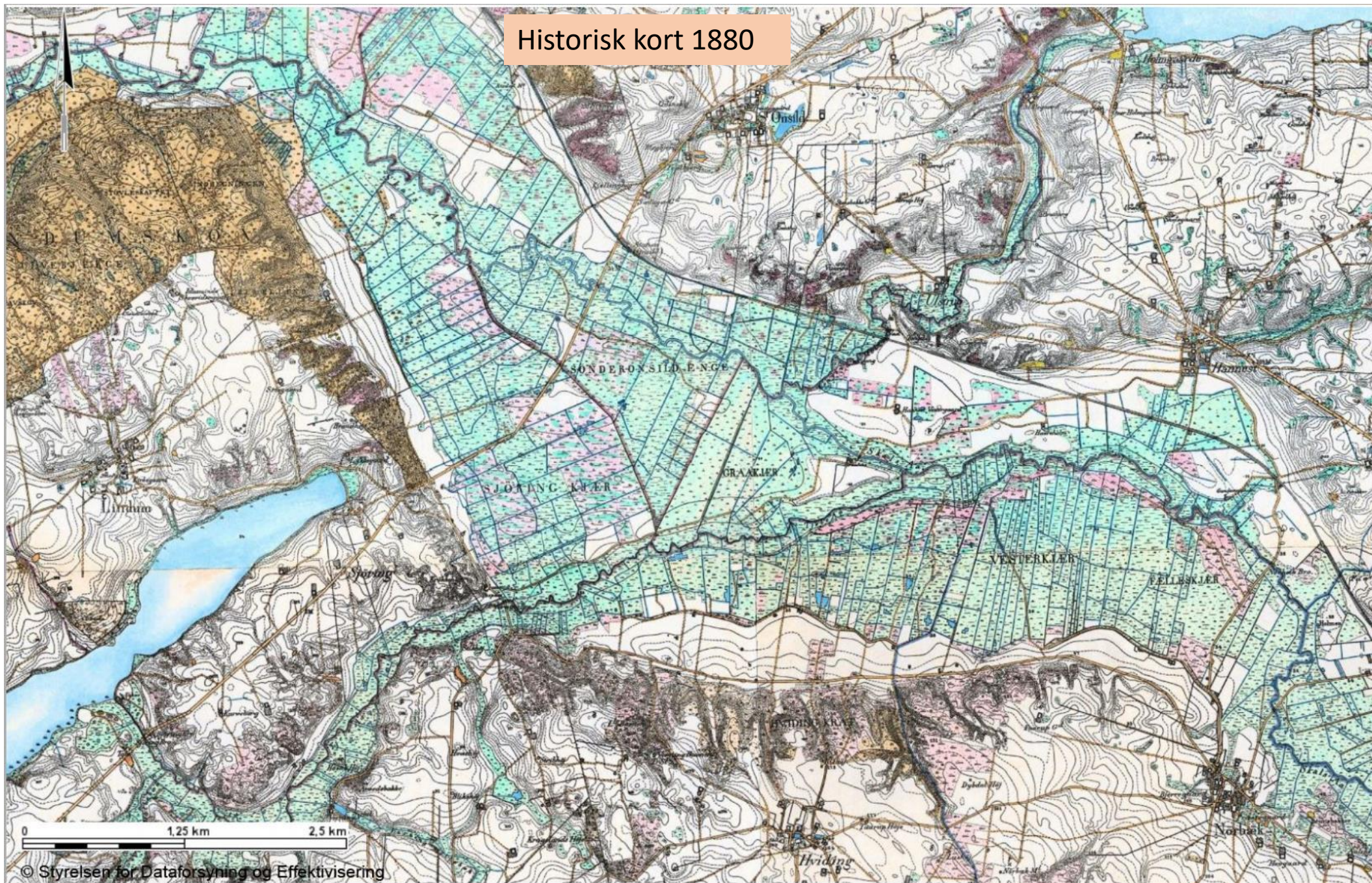

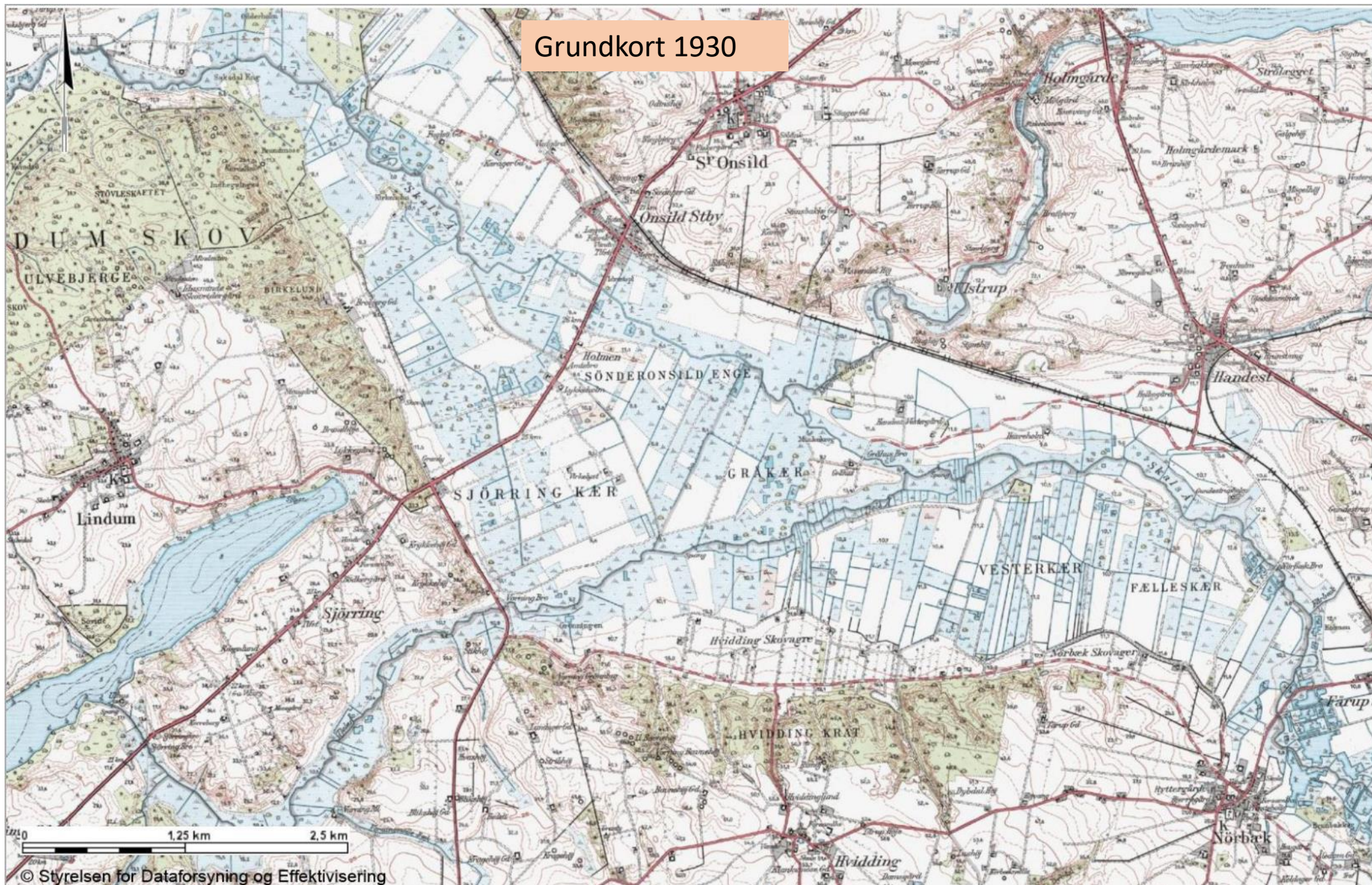

Historisk kort 1880

Grundkort 1930

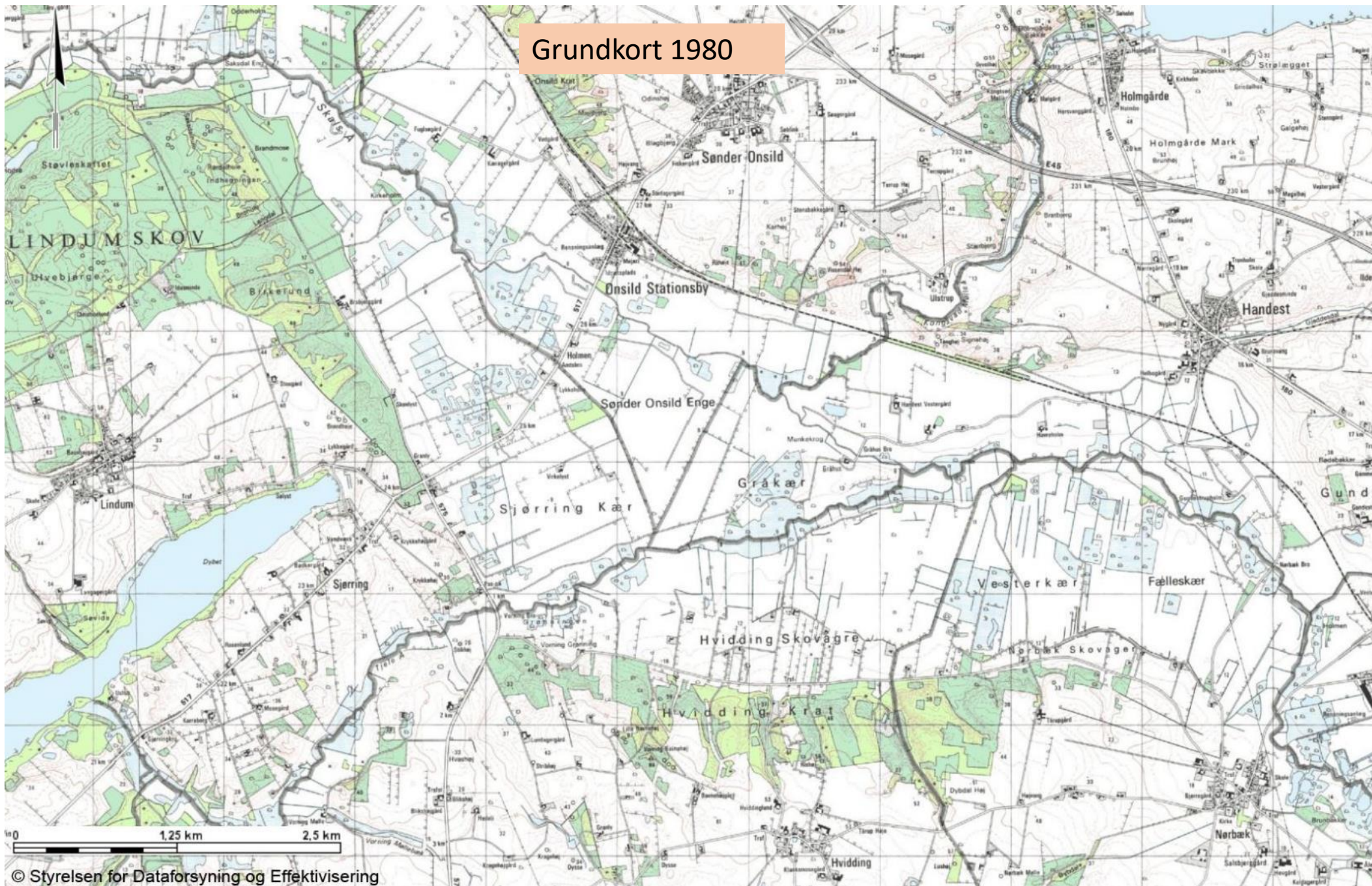
1930 – 1980

Forventninger fra samfundet:

- Øget fødevareproduktion
  - Eksport
  - Arbejdspladser
- Opdyrkning af heder
- Afvanding af enge

Grundkort 1980

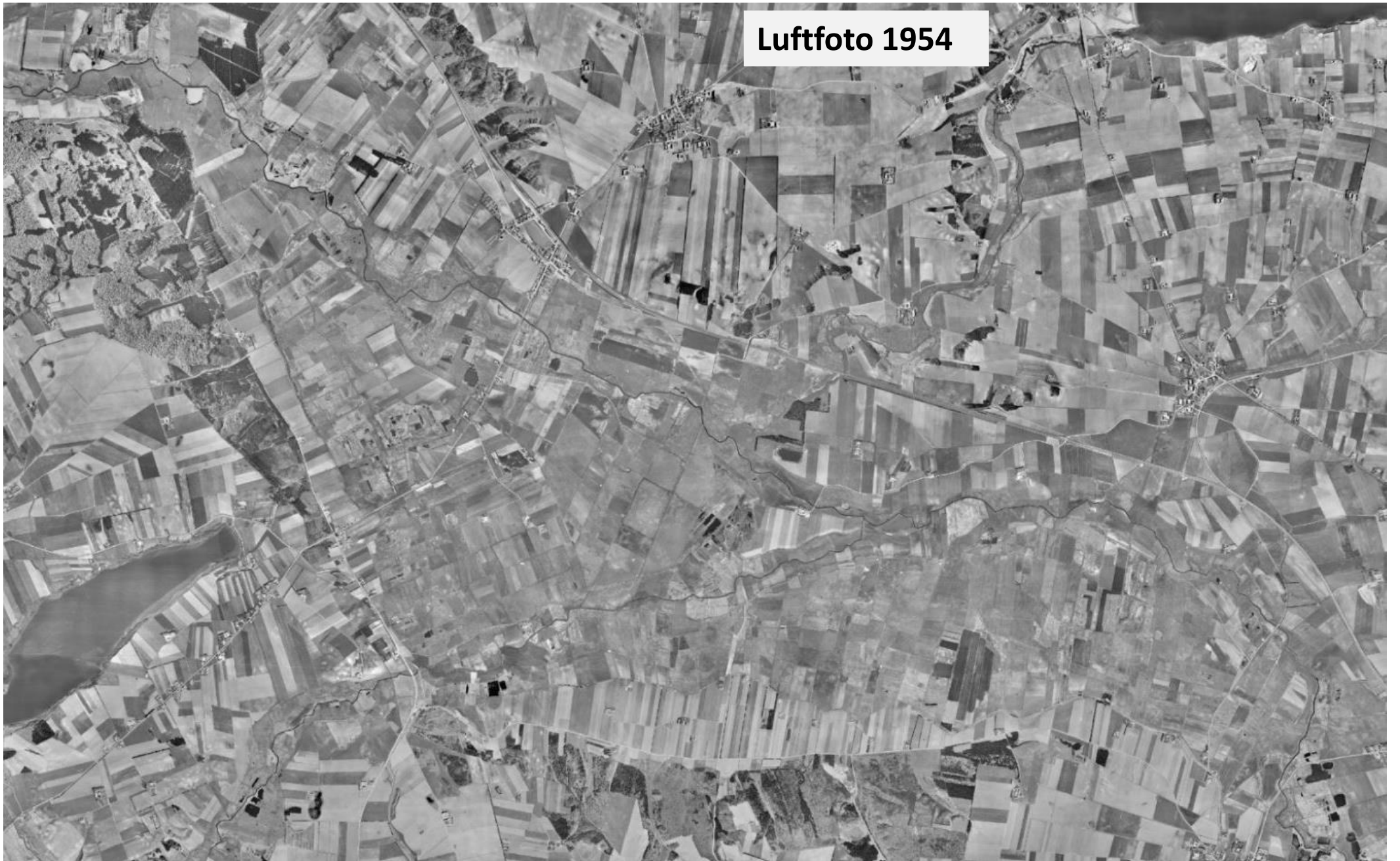

Luftfoto 1954

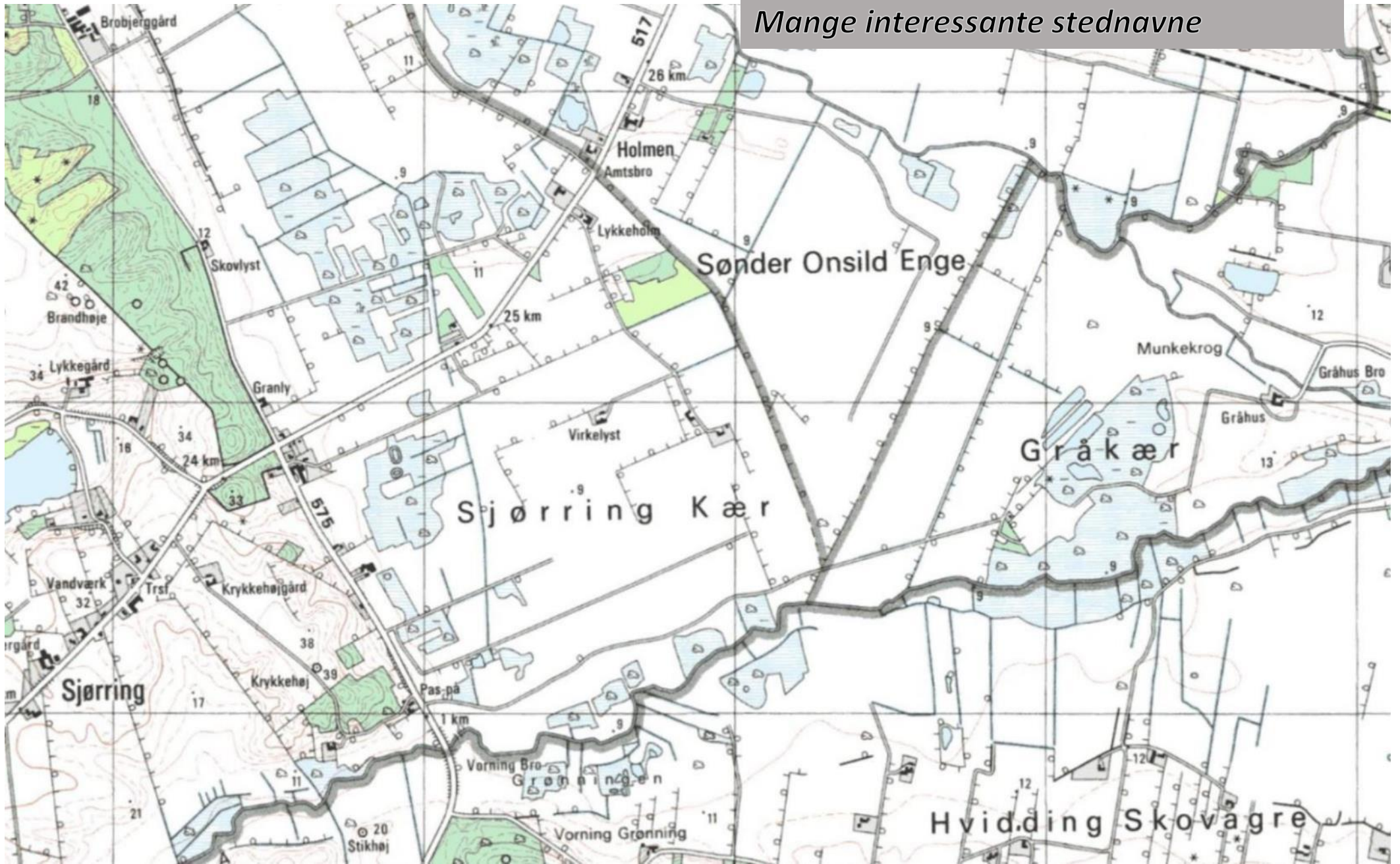

Luftfoto 1954

Mange interessante stednavne

"Pas på", ved Vorning bro

DANMARK SET FRA LUFTEN
Kongelig bibliotek.dk

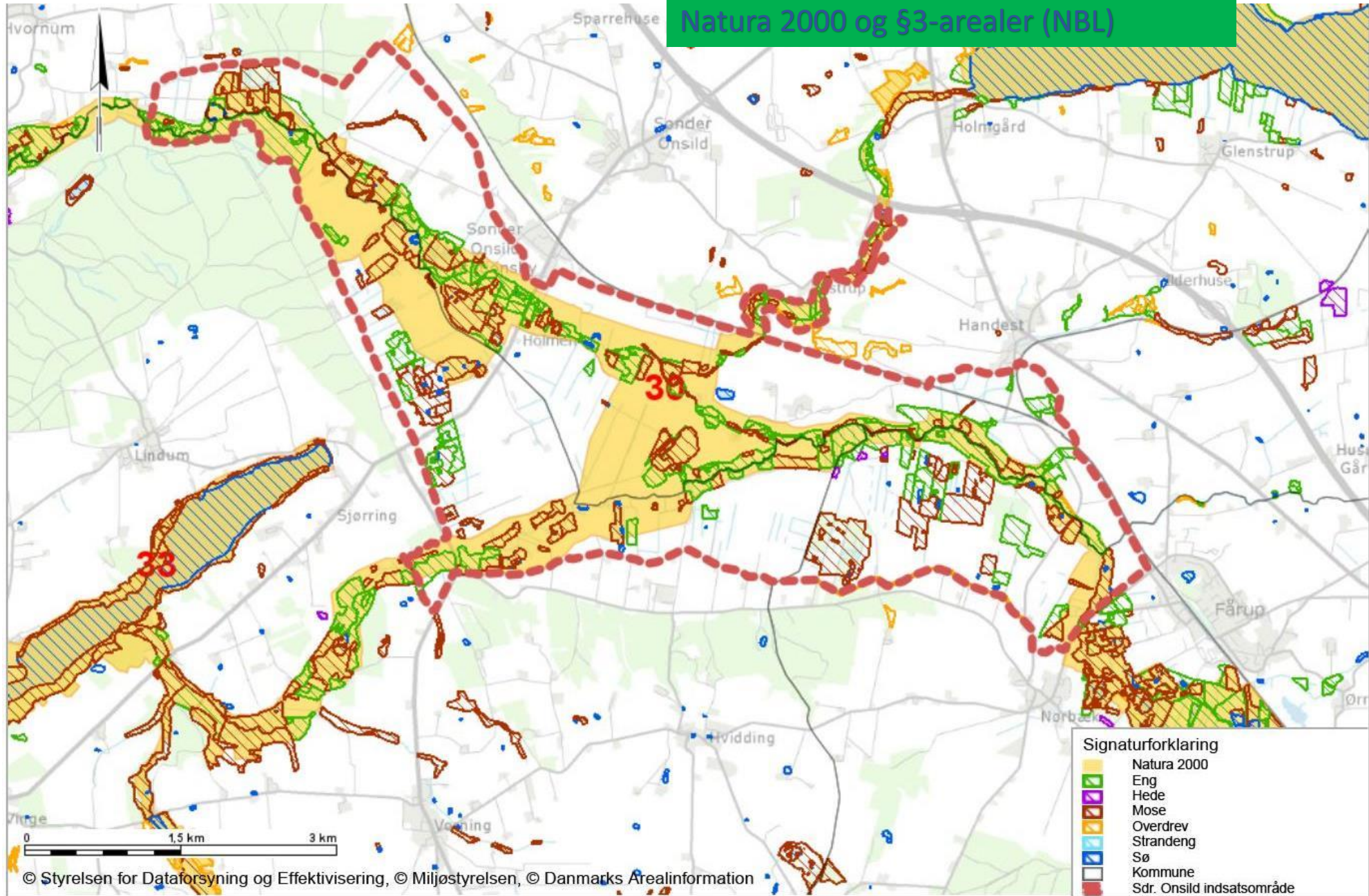
Moderne tid 1980 –

Nye forventninger fra samfundet:

- Naturbeskyttelse (vandløbslov, §3-arealer, Natura 2000)
- Ha-støtte (grundbetaling)
  - koblet med miljøkrav
- Udtagning af landbrugsjord
  - Vandmiljø
  - Klima

Natura 2000 og §3-arealer (NBL)

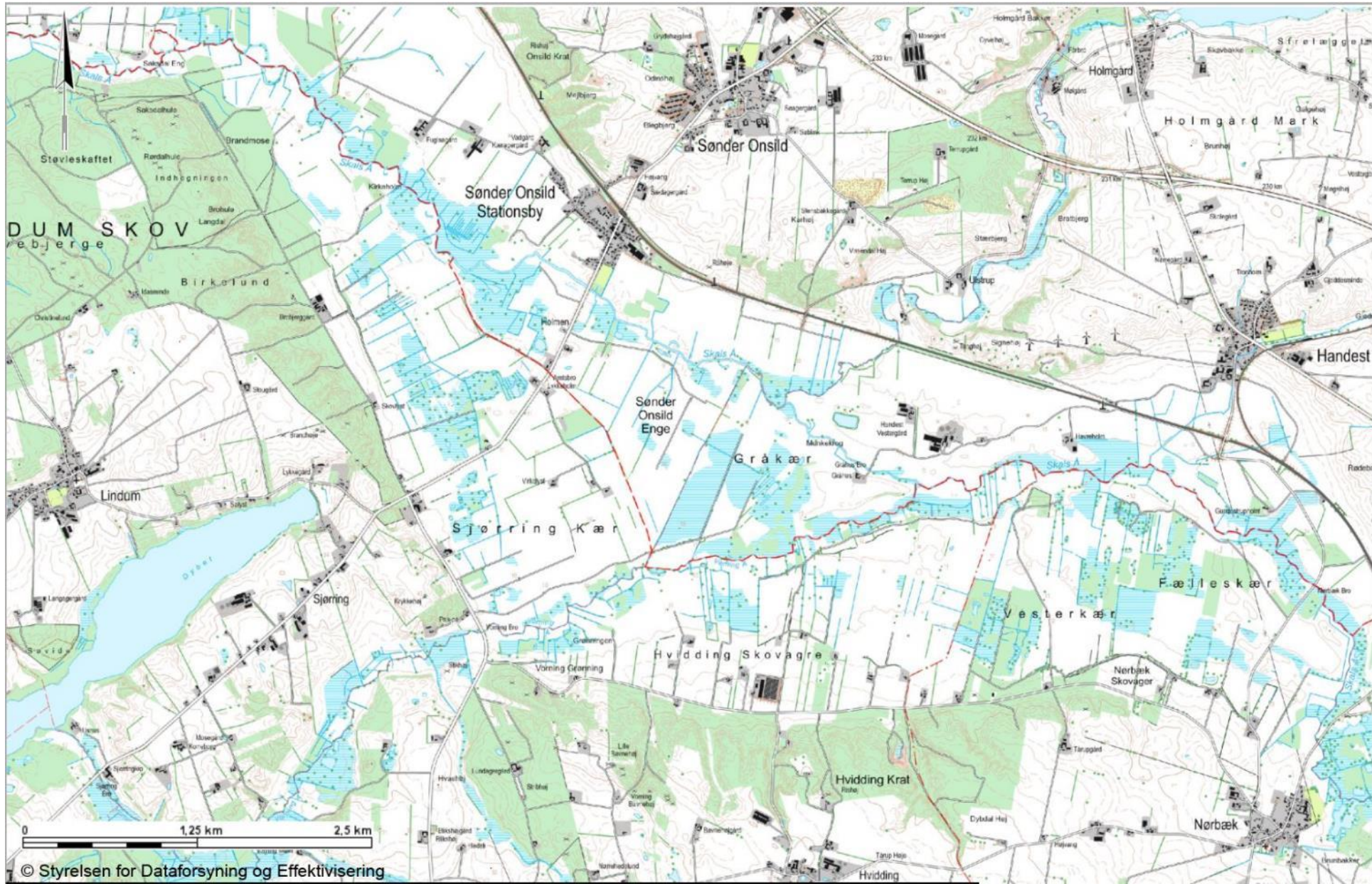

Landmandens udfordringer i ådalen - nutid

Afvanding (=dyrkningssikkerhed)

- Vandløbsvedligeholdelse (under hensyn til vandløbsmålsætninger)
- Stigende nedbørsmængder
- Sætninger af tørvejorde (regelmæssigt omlagt)

Nutidens udfordringer

– Samfundets forventninger til landbruget

- **Klimakrise** - stigende CO₂ indhold i atmosfæren
  - Landbrugets bidrag: Bremse omsætning af tørv.
    - Lavbundsprojekter (udtagning og ophør af dræning)
- **Biodiversitetskrise** – færre arter (planter, insekter og kryb)
  - Næringsstofpåvirkning – gødning og luftbåren N
  - Tilgroning – manglende afgræsning
- **Vandmiljø** – næringsstofbelastning af indre fjorde (Hjarbæk Fjord)
  - N-vådområder (udtagning og ophør af dræning)
    - = naturens eget rensningsanlæg

Virkemidler i vores udviklingsprojekt i Skalsådal

- LIFE IP Natureman
  - "Landmanden som naturforvalter"

LIFE IP

NATUREMAN

Landmanden som naturforvalter

Mulighedskatalog:

- Lavbundsprojekter (CO₂) og N-vådområdeprojekter
- Sammenbinding af naturarealer (Natura 2000) og naturpleje
- Genskabe sjældne naturtyper (kildevæld og rigkær)
- Bedre arrondering af landbrugsjord gennem jordfordeling
- Skovrejsning
- Stier, bord-bænkesæt, kanopladser, fiskerampe

- Hvordan kan vi opnå det i en samlet proces?

- Multifunktionel jordfordeling (MUFJO)

Virkemidler i vores udviklingsprojekt i Skalsådal

- LIFE IP Natureman
  - "Landmanden som naturforvalter"
- **MUFJO**
  - **MUltiFunktionel **JO**rdfordeling**

MUFJO – Multifunktionel jordfordeling

Interesser af direktivforpligtende karakter:

Interesse:	☐
1. <i>Rent vandmiljø</i>	☒
2. <i>Rent drikkevand</i>	☒
3. <i>Natura 2000 og bilag IV-arter</i>	☒
4. <i>Reduktion af drivhusgasser</i>	☒

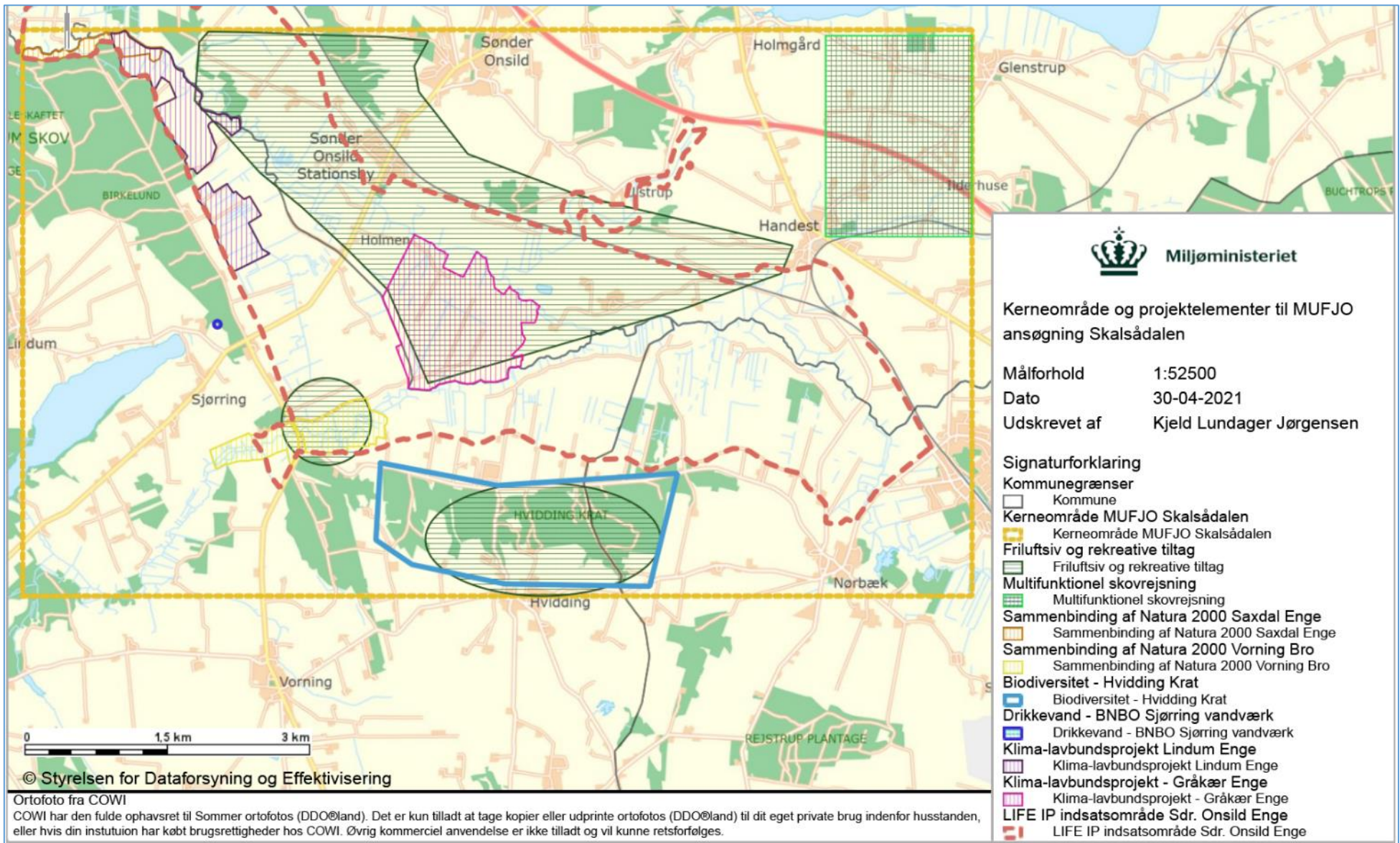
Nationale interesser med høj prioritet:

5. <i>Klimatilpasning</i>	☐
6. <i>Natur og biodiversitet</i>	☒
7. <i>Skovrejsning</i>	☒
8. <i>Økologisk landbrug</i>	☒

Øvrige nationale interesser:

9. <i>Friluftsliv</i>	☒
10. <i>Landdistriktsudvikling</i>	☒
11. <i>Arrondering af landbrugsjord</i>	☒

MUFJO Skalsådal

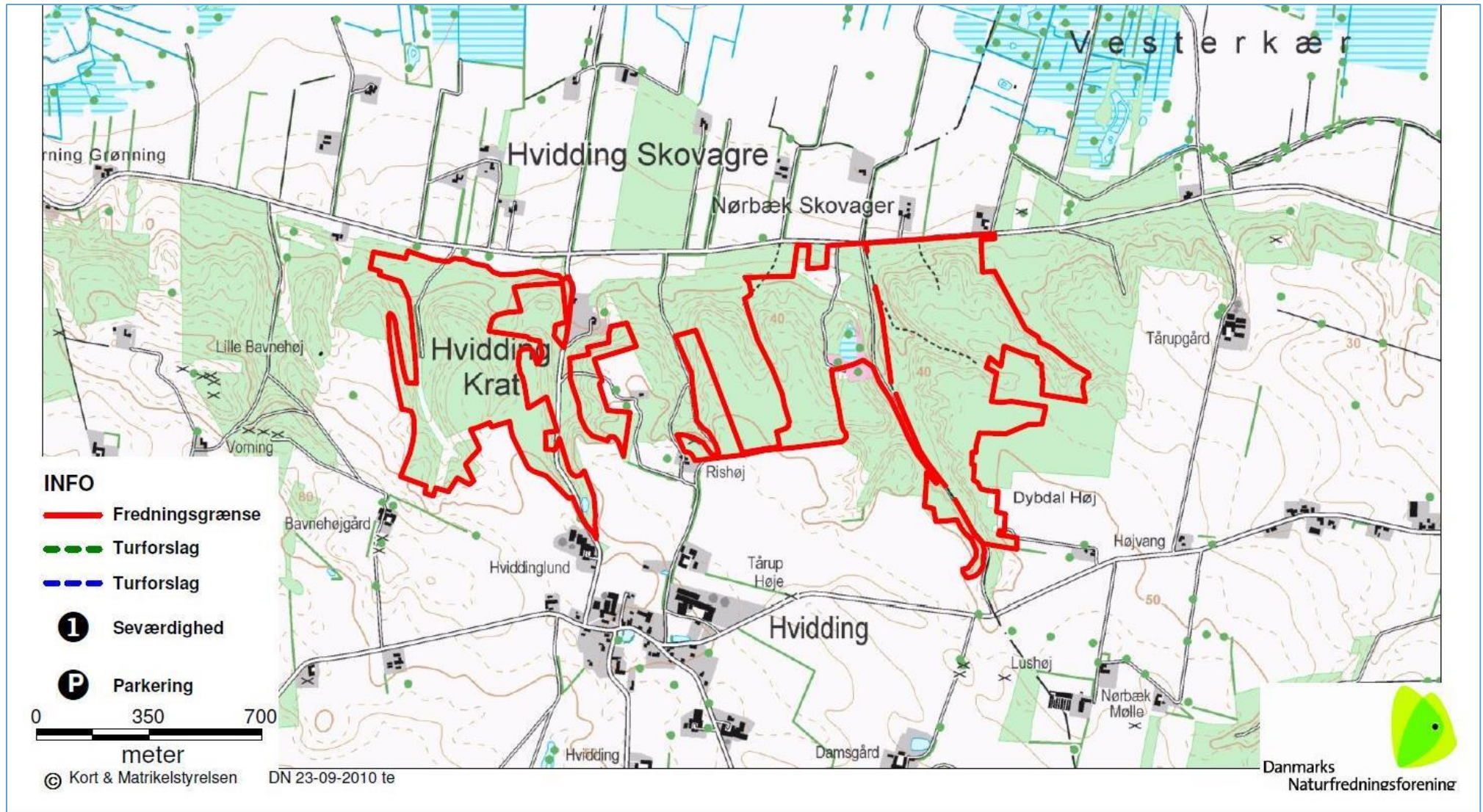

Vådmarksprojekt v. Fårup

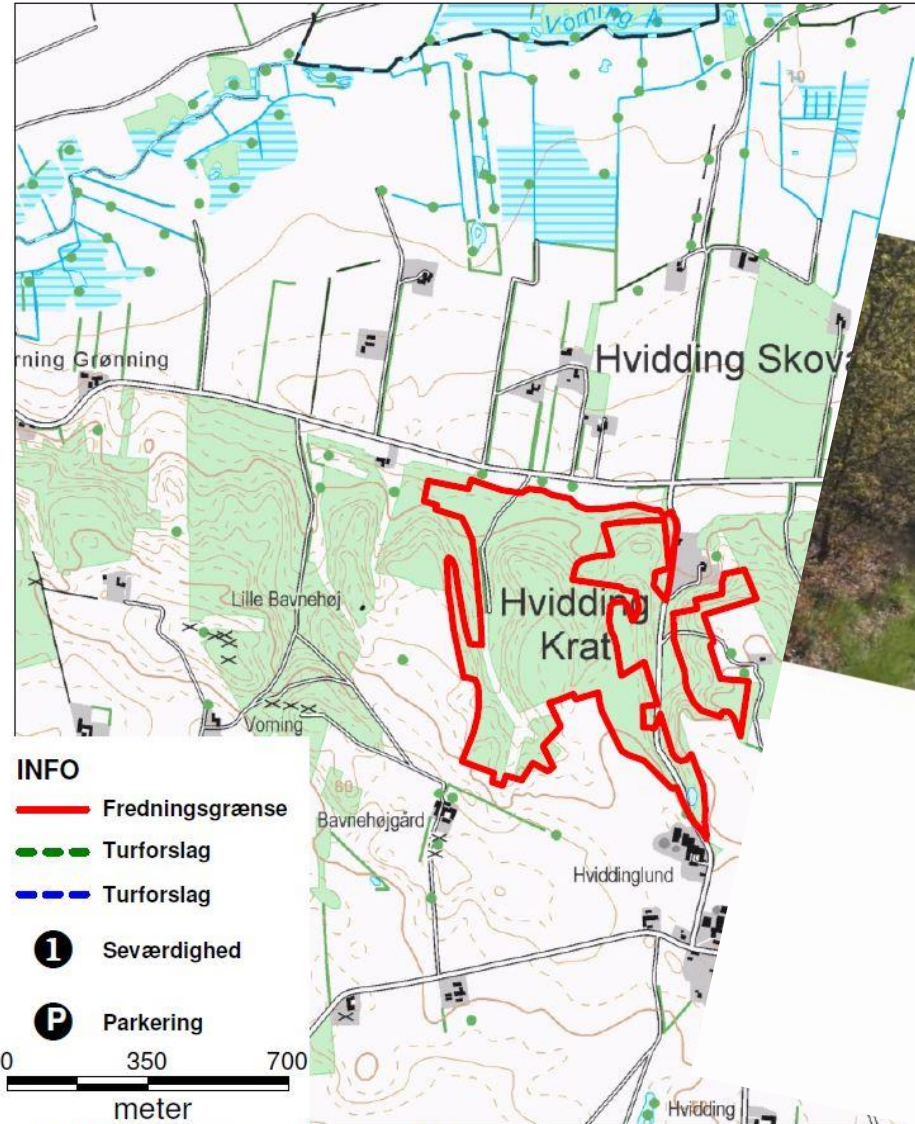

Natur og Biodiversitet

Hvidding

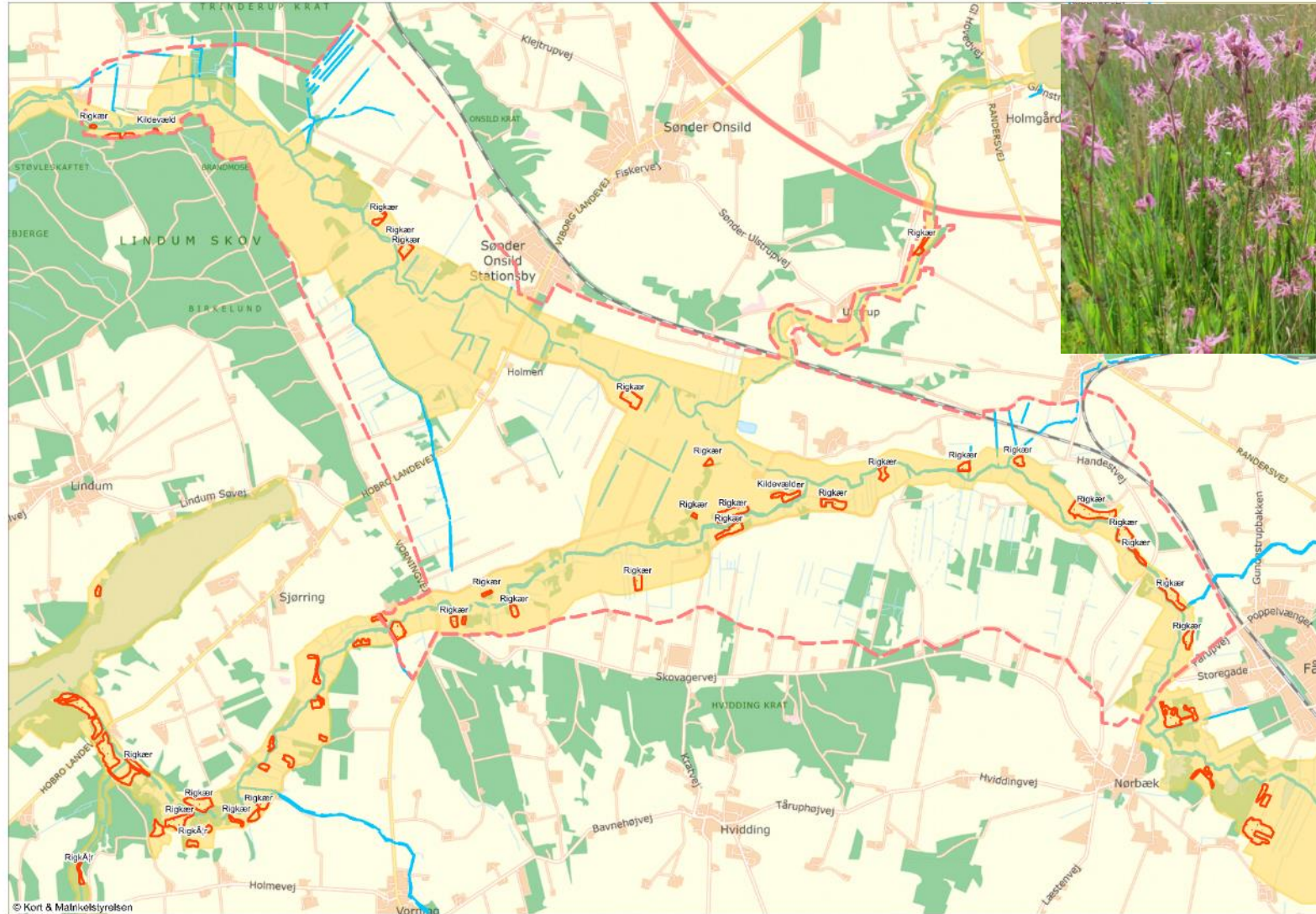
© Kort & Matrikelstyrelsen DN 23-09-2010 te

Plejeplan for Hvidding Krat 2012

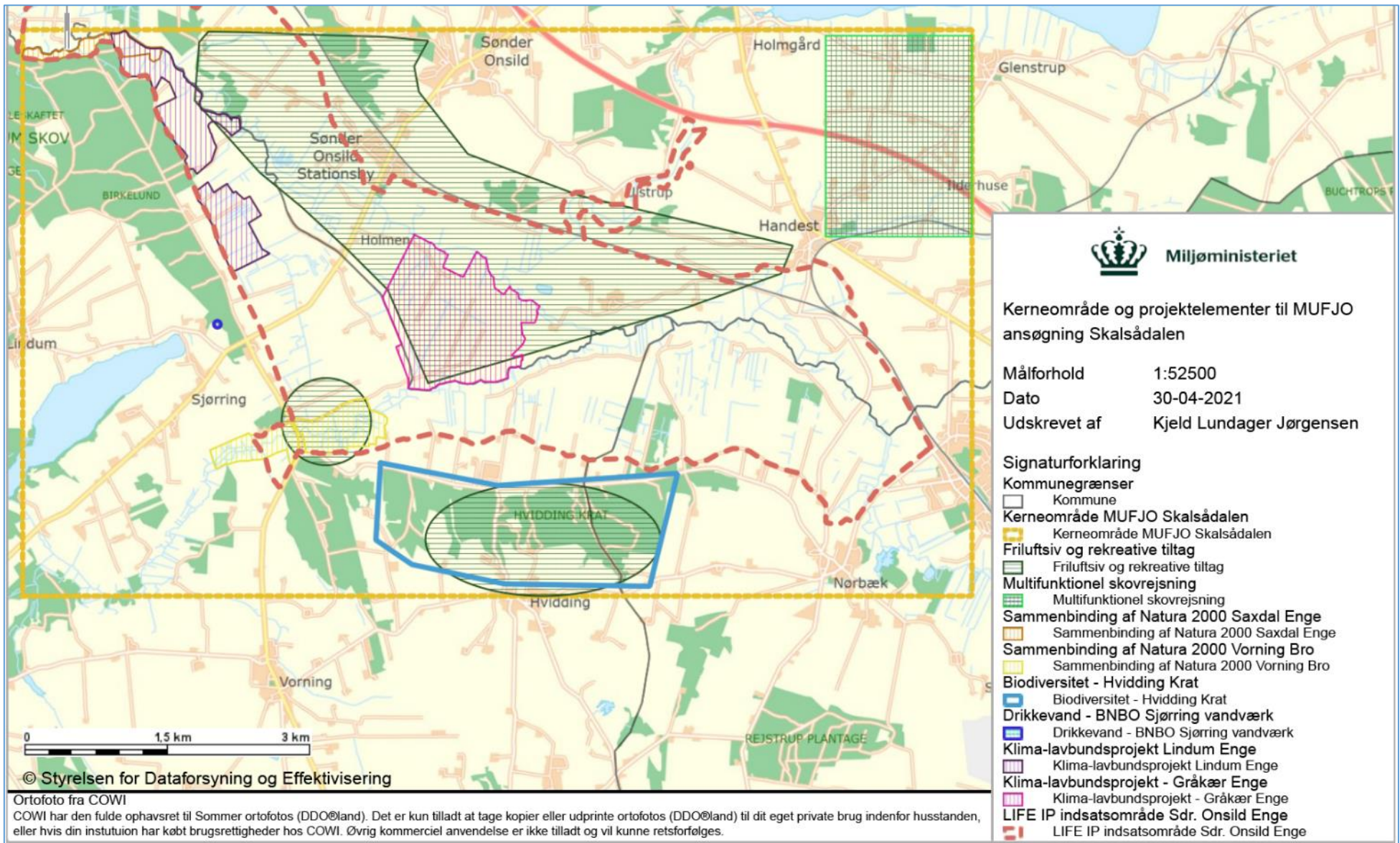

Rigkær og kildevæld i Natura 2000 området

Trøevlekrone

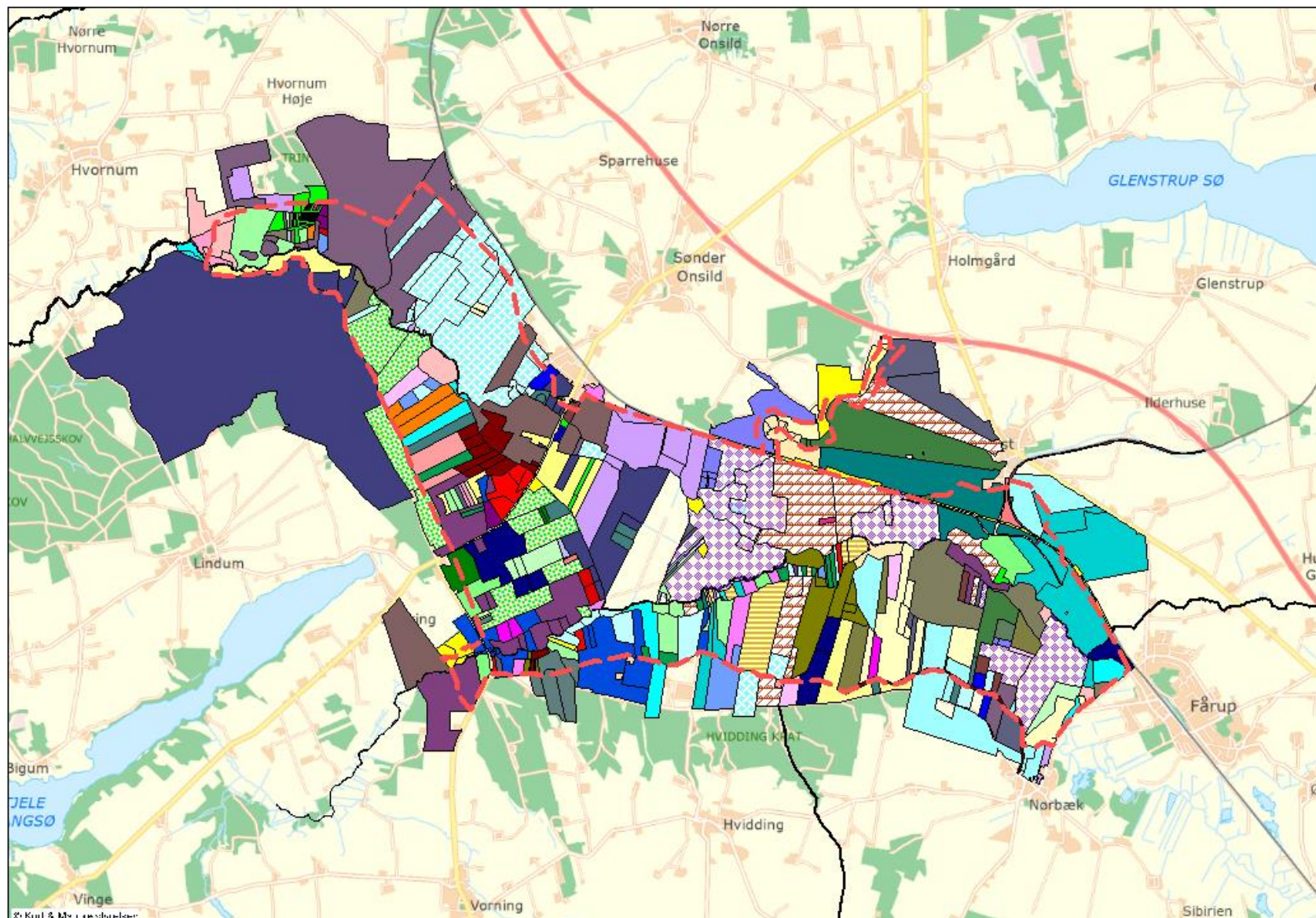

MUFJO Skalsådal

Bedre arrondering af landbrugsjord

Virkemidler i vores udviklingsprojekt i Skalsådal

- LIFE IP Natureman
  - "Landmanden som naturforvalter"
- MUFJO
  - MultiFunktionel Jordfordeling
- Lokale landvindinger -> En ny fortælling
  - *"Landskabsfortællinger og samskabelse i multifunktionel jordfordeling"*

Nørreåen-proces

Mette Risager, lokal og LAG koordinator

Velkommen til Brostedet ved Ålum

Du står ved Nørreåen, som har sit udspring i Hald Sø vest for Viborg. 50 km fra udspringet løber åen ud i Gudenåen ved Fladbro nær Randers.

Adressen her er:
Nørreåvej 18, 8860 Ulstrup.

Støt Brobyggerne

Brostedet er etableret af og drives af frivillige *Brobyggere*, som har bygget træbroer, flydebroer, fiskebroer og træterrasser på de gamle brohoveder. *Brobyggerne* bygger også broer på tværs af kommuner og mellem lokalsamfund.

Støt *Brobyggernes* arbejde med udvikling, drift og vedligehold af pladsen ved at indbetale et beløb på MobilePay 757528.

Adgang til Brostedet

Adgang er på eget ansvar. Træbroerne kan blive meget glatte, når de er våde.

Der er offentlig adgang på træbroerne samt på gummistøvlestien mod vest. Der er ikke adgang videre langs åbredden, da arealerne her er private.

Der er adgang for gangbesværede på sydsiden af åen. Kun biler med synligt handicapskilt må holde på sydsiden, alle andre parkerer nord for ved regnvandsbassinet.

Der skal betales for overnatning i shelters. Se mere på udinaturen.dk og opslag ved shelters.

Hvis du en sen aften hører kraftig plasken i åen, er det måske den sky odder, der fisker i sit revir. Reviret kan dække flere kilometer af åen.

Isfuglen ses hyppigt ved Brostedet.

Fiskeri og signalkrebs

Udover det nationale fiske-tegn skal du også betale for at fiske og for at fange signalkrebs her ved Brostedet. Alle indtægter går til udvikling, drift og vedligehold af pladsen. Børn fisker gratis. Se mere på opslag ved shelterne og på fisketegn.dk.

Brohuset grejbase

I Brohuset kan du låne grej såsom redningsvest til børn, snobrødspinde eller brikker til fangst af signalkrebs. Sæt altid grejet tilbage så andre også kan få glæde af det.

Brostedet er etableret med støtte fra: LAG Randers-Favrskov, Favrskov Kommune, Randers Kommune samt:

ELRO Fonden
Støtter initiativer i ELROs tilføjelse for plejegrunde

NORLYS

Friluftsrådet

NORDEA FONDEN

spær nord FONDEN

LOKALE ANLÆGS FONDEN

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Europa investerer i Landdistrikterne

A landscape photograph featuring a river winding through a green field. The sky is filled with large, grey, overcast clouds. In the foreground, there are various green plants and some reddish-brown foliage. The word "Pause" is written in a large, bold, black sans-serif font across the center of the image.

Pause

A lush green forest scene with tall trees and a path, overlaid with a semi-transparent white box containing the text 'Fortællinger fra landskabet'. The forest is dense with various types of trees, including tall, thin trunks and thick foliage. Sunlight filters through the canopy, creating dappled light on the ground. The text is centered in the white box, which is positioned in the upper-middle part of the image.

Fortællinger fra landskabet

Fortæl om et særligt sted

- Fortæl om et sted i området som har særlig betydning for dig.
- Hvorfor er det særligt?
- Udpeg stedet på kortet
- Skriv stikord til historierne

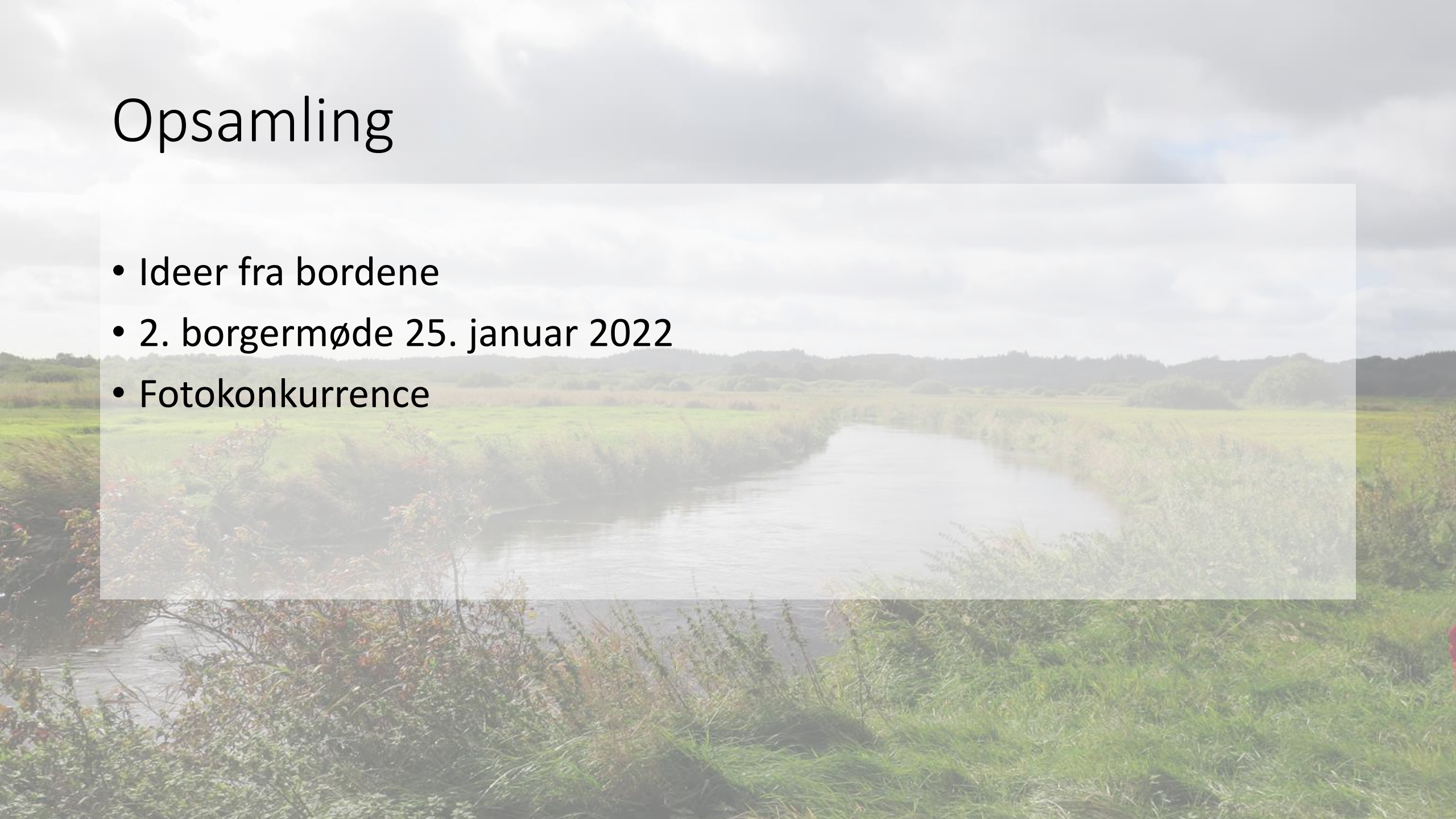
Forandringer i landskabet

- Hvilke muligheder ser I for forandringer i landskabet?
- Skriv idéerne på listen – ikke prioriteret
- Udpeg og tegn en cirkel på kortet hvor ideen hører til
- Skriv det bogstav, der hører til idéen, ved cirklen

Opsamling

- Ideer fra bordene
- 2. borgermøde 25. januar 2022
- Fotokonkurrence

FOTOKONKURRENCE

*Tag et billede af et særligt sted
Upload på Facebook
'Tag' Naturstyrelsen Himmerland
#LokaleLandvindinger
#Skalsådalen
eller send på mail him@nst.dk*

Fotokonkurrence: Del dit særlige sted!

- Upload billedet på facebook og 'tag' Naturstyrelsen og [#LokaleLandvindinger](#) [#Skalsådal](#) – eller send dit billede til him@nst.dk.
- Beskriv hvad du ser på billedet (fx 'et godt sted at gå tur' eller 'det er svært at færdes her'), og tilføj dit navn og hvor billedet er taget.

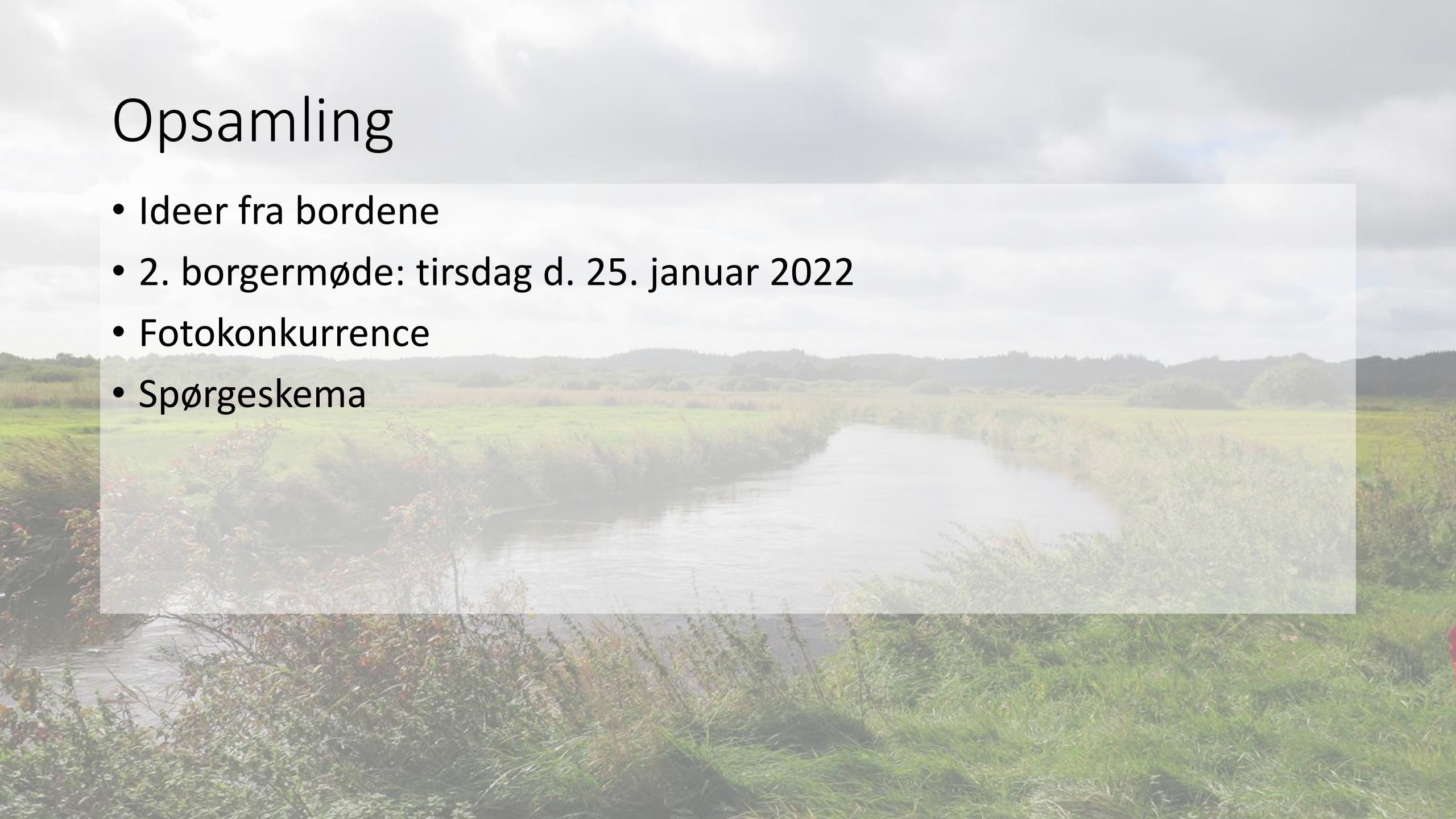
Fotokonkurrence: Del dit særlige sted!

- Hver uge frem mod 2. borgermøde kåres en vinder og til sidst trækkes lod blandt de indsendte billeder om en præmie fra Himmerlandskassen.
- Billederne vil indgå som inspiration for det videre arbejde med udviklingen af Skalsådalen.

Opsamling

- Ideer fra bordene
- 2. borgermøde: tirsdag d. 25. januar 2022
- Fotokonkurrence
- Spørgeskema

Tak for i aften!

